

Фіксація максимальних та мінімальних значень інтенсивності мовленнєвих сегментів проводилась в абсолютних одиницях децибел (дБ).

Визначення темпоральних характеристик начитаних текстів відбувалося за такими ознаками:

1) середньозвукова тривалість висловлювання, яка обчислюється як відношення загальної тривалості висловлювання до суми звуків, що його складають. Приймаються наступні градації середньої звукової тривалості: мінімальна (0–20%), коротка (21–40%), середня (41–60%), збільшена (61–80%), максимальна (81–100%);

2) тривалість термінальної ритмогрупи;

3) розкриття закономірностей паузальної організації англійського мовлення словаків-білінгвів визначається за такою формулою:

$$K_p = \frac{t\Sigma_1}{t\Sigma_2},$$

де K_p – коефіцієнт паузації,

$t\Sigma_1$ – загальна тривалість звучання, враховуючи паузи,

$t\Sigma_2$ – загальна тривалість звучання без урахування пауз.

Результати аудитивного й акустичного аналізів зводяться у робочі таблиці кількісних значень одержаних параметрів.

За допомогою статистичних методів аналізу здійснено послідовне опрацювання даних, отриманих упродовж експерименту. Дані показників кожного з досліджуваних параметрів зводились у таблиці, на основі яких за допомогою програми Microsoft Excel Office XP підраховувались їх середні значення та здійснювалася графічна обробка результатів (за допомогою схем, графіків, рисунків), що, в свою чергу, полегшувало подальшу лінгвістичну інтерпретацію результатів.

Література:

1. Артемов В. А. Метод структурно-функціонального изучения речевой интонации / Владимир Алексеевич Артёмов. – М. : Наука, 1974. – 130 с.
2. Башкина Б. М. Физические параметры просодии речи и их измерение / Б. М. Башкина, Л. Д. Бухтилов. – Минск : Минский гос. пед. ин-т иностр. языков, 1977. – 62 с.
3. Блохина Л. П. Просодические характеристики речи и методы их анализа : [лекций спецкурса] / Л. П. Блохина. – М. : Изд-во Московского гос. пед. ин-та иностранных языков им. М. Тореза, 1980. – 75 с.
4. Вакуленко М. О. Аналіз та синтез звукових спектрів людського мовлення / М. О. Вакуленко // Пульсар. – 1999. – № 6–7. – С. 20–23.
5. Валігура О. Р. Лінгвокогнітивні і комунікативні основи фонетичної інтерференції (експериментально-фонетичне дослідження англійського мовлення українців) : дис. ... доктора філол. наук : 10.02.04; 10.02.15 / Валігура Ольга Романівна. – К., 2010. – 484 с.
6. Загуменнов А. П. Компьютерная обработка звука / Александр Петрович Загуменнов. – М. : НТ Пресс, 2004. – 512 с.
7. Зиндер Л. Р. Проблемы и методы экспериментально-фонетического анализа речи / Под. ред. Л. Р. Зиндера, Л. В. Бондарко. – Л. : ЛГУ, 1980. – 150 с.
8. Клименюк О. В. Методология экспериментально-фонетических исследований: теоретические предумы, планирования эксперименту, представления результатов / О. В. Клименюк, А. А. Калита, Я. Р. Федорів // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Мовознавство. – 2001. – № 2. – С. 3–16.
9. Стеріополо О. І. Система принципів і засобів організації фонетичного дослідження підготовленого і спонтанного мовлення / О. І. Стеріополо // Вісник Київського лінгвістичного національного університету. Серія : Філологія. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2014. – Т. 17. – № 8. – С. 176–186.
10. Стеріополо О. І. Комунікативні аспекти навчання читанню текстів різних жанрів / О. І. Стеріополо, Л. М. Коюда // Матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції «Мовна комунікація та методика викладання іноземних мов» 17–19 травня. – Одеса : Астропринт, 2001. – С. 56–59.
11. Цеплитис Л. К. Анализ речевой интонации / Л. К. Цеплитис. – Рига : Зинатня, 1974. – 272 с.
12. Roach P. English Phonetics and Phonology. A practical course / Peter Roach. – Cambridge : Cambridge University Press, 2001. – 283 p.
13. Pierrehumbert J. B. The Phonetic Grounding of Phonology / J. B. Pierrehumbert // Les Cahiers de la Bulletin de la Communication Parlée. – 2000. – No 5. – P. 7–23.

УДК 81'367.63:81'37

Л. І. Дерев'яно,

Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка, м. Полтава

АТРИБУТИВНІ МОДИФІКАТОРИ ЯК КОМПОНЕНТИ ПРИЙМНИКОВО-ІМЕННИКОВИХ ТЕМПОРАЛЬНИХ КОРЕЛЯТИВІВ ЗІ ЗНАЧЕННЯМ ЧАСОВОЇ НАСТУПНОСТІ

У статті проаналізовано специфіку функціонування обов'язкових атрибутивів, виражених семантично поліфункційними якісними, відносними та присвійними прикметниками, вказівними, означальними, неозначеними й присвійними прономінативними прикметниками та порядковими числівниками, у співвідносних прийменниково-субстантивних темпоративах зі значенням часової наступності, схарактеризовано умови входження означальних конститuentів до темпоральних корелятивів.

Ключові слова: атрибутив, корелятив, прийменниково-іменникові конструкції, семантика часової наступності, темпоратив.

THE ATTRIBUTIVE MODIFIERS AS THE PREPOSITIONAL-SUBSTANTIVE WITH TIME SEQUENCE SEMANTICS TEMPORAL CORRELATIVES COMPONENTS

The article embraces the thorough analysis of the specificity of functioning of obligatory attributives as correlative prepositional-substantive with defined / undefined time sequence semantics temporatives constituents, represented by semantic polyfunctional qualitative, relative, and possessive adjectives, demonstrative, universal, indefinite, and possessive pronoun adjectives, ordinal numerals.

The valence core is formed by relative adjectives, nominating age characteristics simultaneously to features in-correlation with persons, events, phenomena, temporal indices, etc. The parametric qualitative adjectives, and adjectives, denominating men age peculiarities, provide sporadic signifying components function. The possessive adjectives – temporal correlatives constituents expound the characteristic feature, which indicates affiliation with a person. These attributives, realized by

adjectives, explicate specific semantic nuances in the semantic spectrum of prepositional-substantive temporatives and ensure syntaxemes and utterances information correctness in general.

The pronoun adjectives are correlative prepositional-substantive temporal structures regular components, denoting the mediated characteristic feature, i. e. the reference on it.

The ordinal numerals have temporal fragments sequence general semantics, being allotted with proper-signifying function as well as the certain quantitative nuances action, event or phenomena time implementation semantic concretizing / specifying role.

The obligatory attributives mould the prepositional-substantive structures with substantives of temporal semantics and primary temporal prepositions. The deficiency of signifying components, constituting correlatives with derived temporal prepositions, was proved in succession. The correlatives of this type preserve close genetic connection with notional parts of speech, therefore the temporatives – time sequence representatives produce self-sufficient contents.

Key words: attributive, correlative, prepositional-substantive structure, time sequence semantics, temporative.

АТРИБУТИВНЫЕ МОДИФИКАТОРЫ КАК КОМПОНЕНТЫ ПРЕДЛОЖНО-СУБСТАНТИВНЫХ ТЕМПОРАЛЬНЫХ КОРРЕЛЯТИВОВ СО ЗНАЧЕНИЕМ ВРЕМЕННОЙ ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНОСТИ

Статья посвящена анализу особенностей функционирования обязательных атрибутивных, эксплицированных семантически полифункциональными качественными, относительными и притяжательными именами прилагательными, указательными, определительными, неопределёнными и притяжательными прономинативными именами прилагательными либо порядковыми числительными, в составе соотносительных предложно-субстантивных темпоративов со значением временной последовательности, дана характеристика условий вхождения определительных конституэнтв в состав темпоральных коррелятивов.

Ключевые слова: атрибутив, коррелятив, предложно-субстантивные конструкции, семантика временной последовательности, темпоратив.

Вивчення лінгвістичної природи та будови темпоральних корелятивів належить до актуальних проблем теоретичної граматики. Специфічні властивості й широкий потенціал складників співвідносних применниково-субстантивних конструкцій, а також різноманітні особливості їхньої взаємодії досліджуються й аналізуються в межах цілісної системи, оскільки прикметною ознакою категорії темпоральності є та, що її утворюють одиниці різних рівнів, будучи пов'язаними між собою загальною ідеєю часу.

Про необхідність цілісного дослідження семантичної й синтаксичної структур наголошують у своїх працях В. Г. Адмоні, Н. М. Арват, І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, М. Я. Плющ, М. І. Степаненко й інші мовознавці. З огляду на це применниково-відмінкові форми, що є реалізаторами залежних синтаксем у структурі простого речення, потребують такого семантико-синтаксичного аналізу.

Різні аспекти функціонування темпоральних конструкцій висвітлено в граматичних розвідках українських (О. І. Бондаря, І. Р. Вихованця, Т. М. Голосової, А. П. Загнітка, З. І. Іваненко, П. С. Каньоси, Р. А. Куцовой, М. В. Мірченка, С. А. Романюк) та російських (О. В. Бондарка, М. В. Всеволодовой, Г. О. Золотової, Н. Ю. Шведовой) лінгвістів. Незважаючи на розлогий діапазон досліджуваних явищ, у граматичній площині мовної системи недостатньо вивченою на сьогодні залишається проблема функціонування атрибутивних поширювачів у складі корелятивних применниково-субстантивних темпоративів. Вибір теми та її **актуальність** зумовлені потребою удокладненого вивчення цього фрагменту сучасного синтаксису.

Мета статті – дослідження особливостей уживання атрибутивів у структурі співвідносних применниково-іменникових темпоративів зі значенням часової наступності. Об'єктом пропонованої розвідки є прості речення з применниково-субстантивними темпоральними корелятивами, утвореними за участю первинних і вторинних часових применників, а **предметом** – применниково-відмінкові темпоративи, що репрезентують семантику часової наступності.

Означена мета передбачає розв'язання таких **завдань**:

- 1) дослідити применниково-іменникові конструкції з темпоральними применниками;
- 2) з'ясувати умови входу об'єктів / факультативних атрибутивів до співвідносних темпоративів зі значенням після часу;
- 3) виявити закономірності функціонування означальних складників у структурі корелятивів із семантикою часової наступності, утворених за участю темпоральних і атемпоральних іменників.

Семантико-синтаксична категорія різночасності акумулює в собі значення часової попередності й часової наступності. Часове передупання подій, явищ, станів експлікує часова попередність, тоді як часова наступність позначає початок тривалості дії після іншої дії чи явища [3]. Семантику післячасу ранжовано на означену й неозначену часову наступність.

Перша представлена двокомпонентною парадигмою корелятивів *рпр з (із, зі) + Ngen – рпр від (од) + Ngen*, а другу передають співвідносні темпоративи три- *рпр через + Nacc – рпр за + Nacc – рпр по + Nlok* та семикомпонентної *рпр після (опісля) + Ngen – рпр слідом за + Ninstr – рпр услід (вслід) за + Ninstr – рпр відразу після + Ngen – рпр незадовго після + Ngen – рпр невдовзі по + Nlok – рпр пізніше від (од) + Ngen – рпр пізніше за + Ngen* парадигм. Фактичний матеріал, який є в нашому розпорядженні, дає право констатувати, що атрибутиви як компоненти корельованих темпоративів аналізованої семантики відзначені широким семантичним спектром. Його репрезентують поліфункційні в плані значення власне-прикметники, прономинативні ад'єктиви й числівники.

Темпоративи зі значенням означеної наступності трактуємо як такі, що відтворюють початкову зовнішню межу дії, яка цілком охоплює наступний у перебігові відрізок часу. Компонентами співвідносних синтаксем *рпр з (із, зі) + Ngen – рпр від (од) + Ngen* із семантикою означеного післячасу є атрибутиви, виражені прикметниками. Валентне ядро становлять відносні ад'єктиви – найменування вікових ознак (*трирічний, дитячий, юнацький, молодий, зрілий, старий*), ознак, співвіднесених з особами, подіями, явищами (*студентський, робітничий, святковий, урочистий*) та часових характеристик (*учорашний, сьогоднішній, завтрашній, довоєнний, післяреволюційний, незапам'ятний*), напр.: *Однак працювати будемо. І з сьогоднішнього дня по-новому* (І. Терещенко) – *Від незапам'ятних часів у тих околицях було заведено, що двічі на рік – на Водохреще і перед Великоднем – священик з дяком і паламарем ходив по хатах з молитвами* (Грина Вільде); *З твоєю мамкою ми не бачились зі студентських років* (Д. Буханенко) – *Та від минулої осені ... у дзеркально відбитому через ріку Черемошному порядкували совіти* (М. Матіос). У структурі аналізованих темпоративів такі атрибутиви функціонують як об'єктові поширювачі.

Якісні прикметники зі значенням віку (*малий, молодий, ранній* (переносн.)) виконують роль означальних компонентів у складі співвідносних темпоративів *рпр з (із, зі) + Ngen – рпр від (од) + Ngen*, напр.: *Це руки вічної, з малих років робітниця, навіть дбайливо зроблений манікюр не зміг приховати цього* (В. Собко); *Боярин Федір з молодих літ був най-*

ближчим другом і порадиником князя і мав на нього великий вплив (В. Малик). Вони, як і проаналізовані вище, наділені облігаторною сполучуваністю, оскільки вступають у семантико-синтаксичні відношення із синсемантичними іменниками.

Носіями атрибутивної семантики в часових прийменниково-іменникових темпоративах є також займенникові прикметники. Для них «характерний високий ступінь абстракції, який лише в мовленні конкретизується, наповнюється певним речовим змістом за взаємодії з антецедентами різних структурних типів» [2, с. 176]. Пронімінативні прикметники уподібнюються до ад'єктивів тим, що узгоджуються з іменниками в роді, числі й відмінку, й водночас протиставляються тим, що, уживаючись в аналогічній ролі, номінують ознаки предметів не безпосередньо, а опосередковано, «пов'язуючись із конкретною ситуацією» [1, с. 202].

Вказівні, неозначені та означальні займенникові ад'єктиви регулярно вживаються в корелятивах **prep з (із, зі) + Ngen – prep від (од) + Ngen**. Пронімінативні прикметники хоч і опосередковано називають ознаку, тобто містять лише вказівку на неї, не здатні актуалізувати сему, яка підсилює семантику плану змісту. Так, означальний займенниковий прикметник *сам (самий)*, функційно зближуючись із означально-видільними партикулами, репрезентує семантику «вихідна точка в певному часовому понятті» й цим лише конкретизує самодостатню характеристику «означена часова наступність», напр.: *Мій батько історик – із самого малечку я захоплювався його розповідями про Землю ...* (В. Бережний) – *В людській душі од самого народження лежать готові закілчатись два зерна: правди і злої брехні* (Ю. Мушкетик).

Неозначені пронімінативні прикметники *якийсь, чийсь, абиякий, абичий, деякий, дечий, декотрий, будь-який, який-небудь, чий-небудь, казна-який, хтозна-який, хтозна-чий* у корельованих часових прийменниково-іменникових темпоративах **prep з (із, зі) + Ngen – prep від (од) + Ngen** експлікують диференційоване значення «нечітко окреслена часова якість або властивість» як органічного складника семантики «означена часова наступність», напр.: *З якогось часу ці «компенсуючі потужності» стали лейтмотивом його [президентових] політичних лебединих пісень* (Л. Костенко) – *Від деякого часу мрії про казкового принца на білому коні відійшли на задній план* (В. Юрченко). Облігаторно вживані атрибутиви аналізованої групи сполучаються із синсемантичними іменниками – найменуваннями загальних часових понять (*мить, момент, пора, час*).

Вказівні займенникові прикметники *той (отой), цей (оцей), такий (отакий)* регулярно вживаються у складі корелятивів **prep з (із, зі) + Ngen – prep від (од) + Ngen**. Вони вступають у семантико-синтаксичні відношення з широким колом субстантивів, з-поміж яких, крім лексем – назв загальних часових понять, лексеми – найменування конкретних вимірів часу (*секунда, хвилина, година, рік*), частин доби (*день, вечір, ніч*), пір року (*зима, весна, літо, осінь*), напр.: *І з того часу задзвеніла Дарчина хата музикою* (М. Кравчук) – *Збирайтеся й уважайте себе від цієї хвилини мобілізованими* (М. Польовий); *Дивним життям живе од того вечора вона [Марійка] ...* (М. Кравчук). Усі розглянуті пронімінативні ад'єктиви перебувають на правах облігаторних конститuentів, позаяк реалізують ті додаткові відтінки, які підсилюють семантику коректності часових прийменниково-субстантивних корелятивів.

Функціонування означальних компонентів зафіксовано у складі співвідносних конструкцій із семантикою неозначеної часової наступності **prep через + Nacc – prep за + Nacc – prep по + Nlok – prep після + Ngen – prep після закінчення + Ngen**. Так, заповнювачами атрибутивної позиції у структурі темпоративів **prep за + Nacc, prep через + Nacc** є неозначені пронімінативні прикметники *якийсь, деякий* напр.: *А це за якусь мить [сонце] і зовсім зникло за чорно-синьою хмарою, що облягла далекий обрій* (В. Вільний); *За якусь годину з-за пагорба вирунула велика біла будівля з різними господарськими прибудовами ...* (О. Гончар) – *Через якусь хвилину він [полковник] і дві пари дівочих рук бережно виносили Безсмертного у світання* (М. Стельмах); *А через деякий час публікують список претендентів на премію – а там прізвища Тичини немає!* (С. Тельнюк). Виділені атрибутиви вживаються як обов'язкові компоненти, тому що вносять до семантичної структури аналізованих синтаксем відтінки нечітко окреслених часових меж і цим відрізняються від тих прийменниково-субстантивних конструкцій, які, функціуючи без означень, точно номінують час дії, пор.: *За хвилину хлоп'ят уже вітром винесло на самий верхечок могили* (О. Гончар) і *Через рік, коли цей колектив набув уже певного досвіду, Дмитро Іванович запропонував поїхати на Кубань* (І. Шаповал). Призначення спорадично вживаних у ролі обов'язкових атрибутивних поширювачів якісних прикметників зі значенням виділеності (*величний, новий, цікавий*), позитивної або негативної оцінки (*гарний, осоружний*), тривалості (*довгий, тривалий*) – конкретизувати тими або тими часовими рамками репрезентовану субстантивними – найменуваннями загальних часових понять (*час, період, мить, момент, пора, термін, проміжок*) семантику неозначеної часової наступності, напр.: ... *За невеликий час жінки були у самому узгір'ї під тінню тополів та скель* (А. Кашенко).

У корелятивах **prep по + Nlok – prep після + Ngen** зафіксовано атрибутиви різної лексико-граматичної природи. На облігаторних або наближених до обов'язковості умовах уживаються означальні компоненти, виражені якісними, відносними та присвійними прикметниками. Розряд якісних формують лексеми, які характеризують розмір (*великий, малий, довгий, короткий, тривалий*). Відносні ад'єктиви об'єднують лексеми на позначення темпоральних особливостей (*денний, тижневий, місячний, річний, осінній, зимовий*), сімейного стану людини (*сімейний*). Серед присвійних вирізняє ті, що відтворюють ознаку, яка вказує на приналежність людини (*батьків, сестрин, Андріїв, Тетянин*), напр.: *По короткій паузі той же непримемний голос: – Запитань немає?* (М. Колесников); *Недільним ранком по весняній сівбі, коли підростає і починає хвилювати жито й пшениця, Корній замість до церкви йде в поле* (У. Самчук) – *Після Христофорової смерті вона [Маріца] ніколи не боялася ночі* (М. Матіос); *Після довгої сімейної наради було вирішено взяти на бал і Юру* (Ю. Смолич). Виділені атрибутиви вносять специфічні семантичні відтінки в значеннєвий обсяг прийменниково-іменникових темпоративів та забезпечують інформаційну коректність синтаксем і висловлення загалом.

У складі конструкцій зі значенням часової наступності регулярно фігурують неозначені, вказівні, означальні та присвійні займенникові прикметники. Вони є обов'язковими, оскільки конкретизують не регламентоване стосовно моменту вияву значення часу, напр.: *По якомусь часі підійшов дачний поїзд і забрав надзвичайну групу з полустанка К. ...* (Іван Багрянний); *По тих словах підкахкнула попереджуюче Наталка-Сопрано* (Л. Вернигора) – *Після кожного візиту редактора у відділ я приходжу в приймальню і справляюся, чи не викликав шеф із книгою наказів ...* (К. Михеїв); *Першу спробу прибрати мене Марійка втілила майже відразу після мого народження* (В. Слапчук). Зафіксовано також уживання порядкових числівників, які, репрезентуючи загальну семантику послідовності часових відрізків, поряд із власне-означальною функцією виконують роль семантичних конкретизаторів, уточнювачів часу реалізації дії, події чи явища тими або тими квантитативними відтінками, напр.: *Дівчина по перших же згуках мого голосу хуленько обертається до мене й зараз же прискорює ходу* (В. Винниченко) – *Не одразу там [в управлінні торгівлі] мене послухали, не після перших відвідин пообіцяли, але я не відступився* (Л. Копань).

У досліджуваному матеріалі не виявлено означальних компонентів у складі корелятивів **prep слідом за + Ninstr – prep услід (вслід) за + Ninstr – prep незадовго після + Ngen – prep після завершення + Ngen – prep після закінчення +**

Ngen. Їхня відсутність зумовлена тим, що субстантиви сполучаються з вторинними часовими прийменниками, які зберігають тісний генетичний зв'язок із повнозначними частинами мови й завдяки цьому темпоративи аналізованої семантики мають самодостатній зміст. Виняток становлять часові конструкції **ргер по закінченні + Ngen**. У них функціонують атрибутивні поширювачі, які в парі з іменниками – назвами навчальних закладів (*школа, інститут, семінарія*), дій, процесів (*спів, цвітіння, читання*), наукових понять (*термін*) тощо утворюють лексичні словосполучення, напр.: *Юрко ще збирався по закінченні середньої школи їхати до нього* [Дмитра] (В. Козаченко); *По закінченні випробувального терміну Тетяна стала працювати керівником структурного підрозділу* (В. Вільний).

Отже, роль семантичного маркера в корельованих прийменниково-іменникових структурах зі значенням часової наступності регулярно виконують атрибутивні поширювачі, представлені семантично поліфункційними якісними, відносними та присвійними ад'єктивами, вказівними, означальними, неозначеними й присвійними займенниковими прикметниками, порядковими числівниками. Такі означальні конститuentи функціонують на засадах обов'язковості. Облігаторні атрибутиви вживаються в прийменниково-іменникових конструкціях, утворених за участю субстантивів темпорального значення, які номінують загальні часові поняття (час, пора, мить, момент), конкретні виміри часу (секунда, хвилина, година, рік), частин доби (ранок, день, вечір, ніч), пори року (зима, весна, літо, осінь) та непохідних часових прийменників.

Література:

1. Вихованець І. Р. Теоретична морфологія української мови : академічна граматики / І. Р. Вихованець, К. Г. Горденська ; [за ред. І. Р. Вихованця]. – К. : Пульсари, 2004. – 400 с.
2. Ожоган В. М. Займенникові слова у граматичній структурі сучасної української мови : [монографія] / В. М. Ожоган ; Ін-т укр. мови НАН України. – К., 1997. – 231 с.
3. Romaniuk Switlana. Структура категорії темпоральності в сучасній українській мові : [монографія] / Switlana Romaniuk. – Warszawa, 2012. – 235 с.

УДК 81'255

Н. І. Добжанська-Найт, А. Ю. Шевчук,
Східноєвропейський університет імені Лесі Українки, м. Луцьк

ЛІНГВОКУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЙСЬКИХ ПЕРЕКЛАДІВ УКРАЇНОМОВНИХ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ (НА ПРИКЛАДІ ОПОВІДАНЬ УКРАЇНСЬКИХ АВТОРІВ)

У статті розглянуто лінгвокультурні особливості англійських перекладів українськомовних художніх творів, а саме способи та методи передачі культурних реалій. Було показано варіанти поєднання різних прийомів та засобів перекладу для вдалого відтворення національного колориту. Було проаналізовано основні засоби передачі реалій у перекладах художніх творів.

Ключові слова: переклад, реалія, колорит, транслітерація, національно-специфічна лексика.

LANGUAGE AND CULTURE RELATED PECULIARITIES OF ENGLISH TRANSLATIONS OF UKRAINIAN FICTION (BASED ON TRANSLATIONS OF SHORT STORIES BY UKRAINIAN AUTHORS)

The article deals with the ways and methods of cultural realia representation in English translations of short stories by Ukrainian authors. The results of the research show the use of different ways of rendering non-equivalent vocabulary by translators, namely transcription, transliteration, a combination of transcription and descriptive translation, explanation in footnotes, as well as analogues and hyperonyms as means of approximate translation. It demonstrates that different methods of translation should be combined for successful rendering of national colouring. Nowadays translators still have difficulty both in rendering the content of realia and in their understanding. The use of only one means of rendering realia, such as transliteration or translation, may cause inappropriate perception of the text by the reader, the text being overloaded with foreign words or void of national colouring in the content respectively. The article illustrates successful ways to represent ethnographic realia in English translations. The main means of transmission of realia is transliteration, accompanied with explanations and descriptions. The authors emphasize that accurate translation of nation-specific vocabulary representing realia is vital for understanding the text, particularly fiction, because it is an important way of cross-cultural communication.

Key words: translation, realia, colouring, nation-specific vocabulary, transliteration.

ЛИНГВОКУЛЬТУРНЫЕ ОСОБЕННОСТИ АНГЛИЙСКИХ ПЕРЕВОДОВ УКРАИНОЯЗЫЧНЫХ ХУДОЖЕСТВЕННЫХ ПРОИЗВЕДЕНИЙ (НА ПРИМЕРЕ РАССКАЗОВ УКРАИНСКИХ АВТОРОВ)

В статье рассмотрены лингвокультурные особенности английских переводов украиноязычных произведений, а именно способы и методы передачи культурных реалий. Было показано, что для удачного отображения национального колорита необходимо сочетать различные приемы и средства перевода. Были проанализированы основные средства передачи реалий в переводах произведений украинских авторов.

Ключевые слова: перевод, реалия, колорит, транслитерация, национально-специфическая лексика.

Мовна картина світу будь-якого народу є унікальною і неповторною. При порівнянні мов різних країн ми можемо відзначити наявність в них як повністю аналогічних понять, так і таких, що не збігаються і є характерними тільки для певного народу. Поняття, властиві мовній картині світу певної етнічної спільноти, прийнято називати безеквівалентною лексикою. Реалії є однією із груп слів, що відносяться до безеквівалентної лексики [1, с. 106].

На сучасному етапі розвитку суспільства, в умовах глобалізації, інтеграції та інтенсифікації контактів і взаємозв'язків між країнами, що належать до різного лінгвокультурного простору, особливого значення набуває перекладацька діяльність. Переклад національно-специфічної лексики, яка позначає культурні реалії, має важливе значення для розуміння тексту, особливо художнього твору, адже саме така лексика передає особливості культури й мислення нації, природного середовища та матеріальної культури [8, с. 29–30].

Загальновідомо, що вдале відображення реалій є однією з основних складових успіху в перекладацькій справі. Якнайближча передача предметного змісту реалії означає якнайточніше відтворення характеру явища, поняття чи предмету, які є тісно пов'язані з народом, країною чи краєм, з одного боку, і з історично-часовим проміжком, з іншого. Під час перекладу реалій виникає потреба підкреслити їхній особливий колорит, іноді унікальність, та певним чином передати їхнє значення і типові для носіїв мови джерела асоціації, уникаючи, наскільки це можливо, багатослів'я. Однак, на сьогодні все